

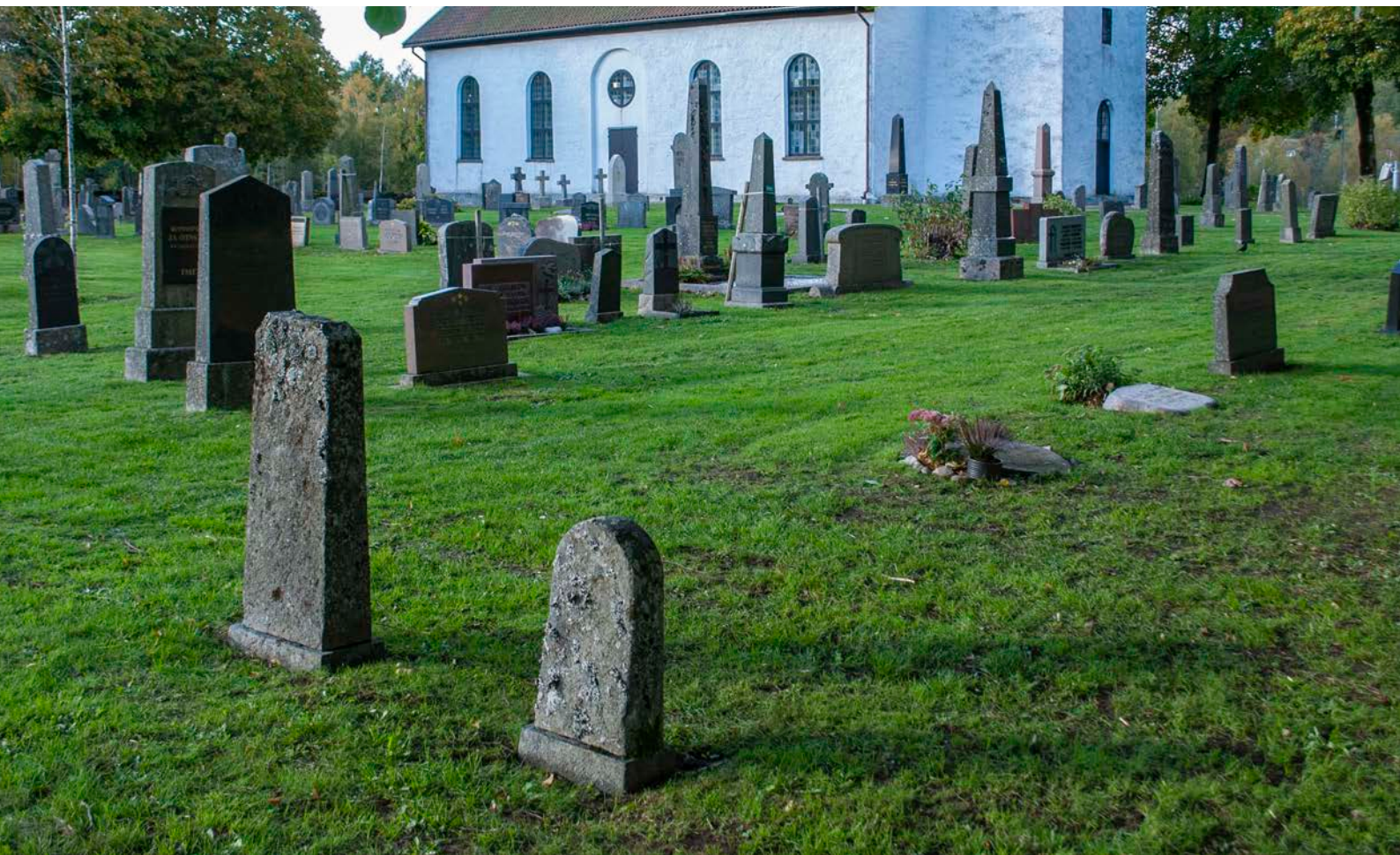

KULTURMILJÖ
HALLAND

Fagereds kyrkogård

Uppdatering av bevarandeplan

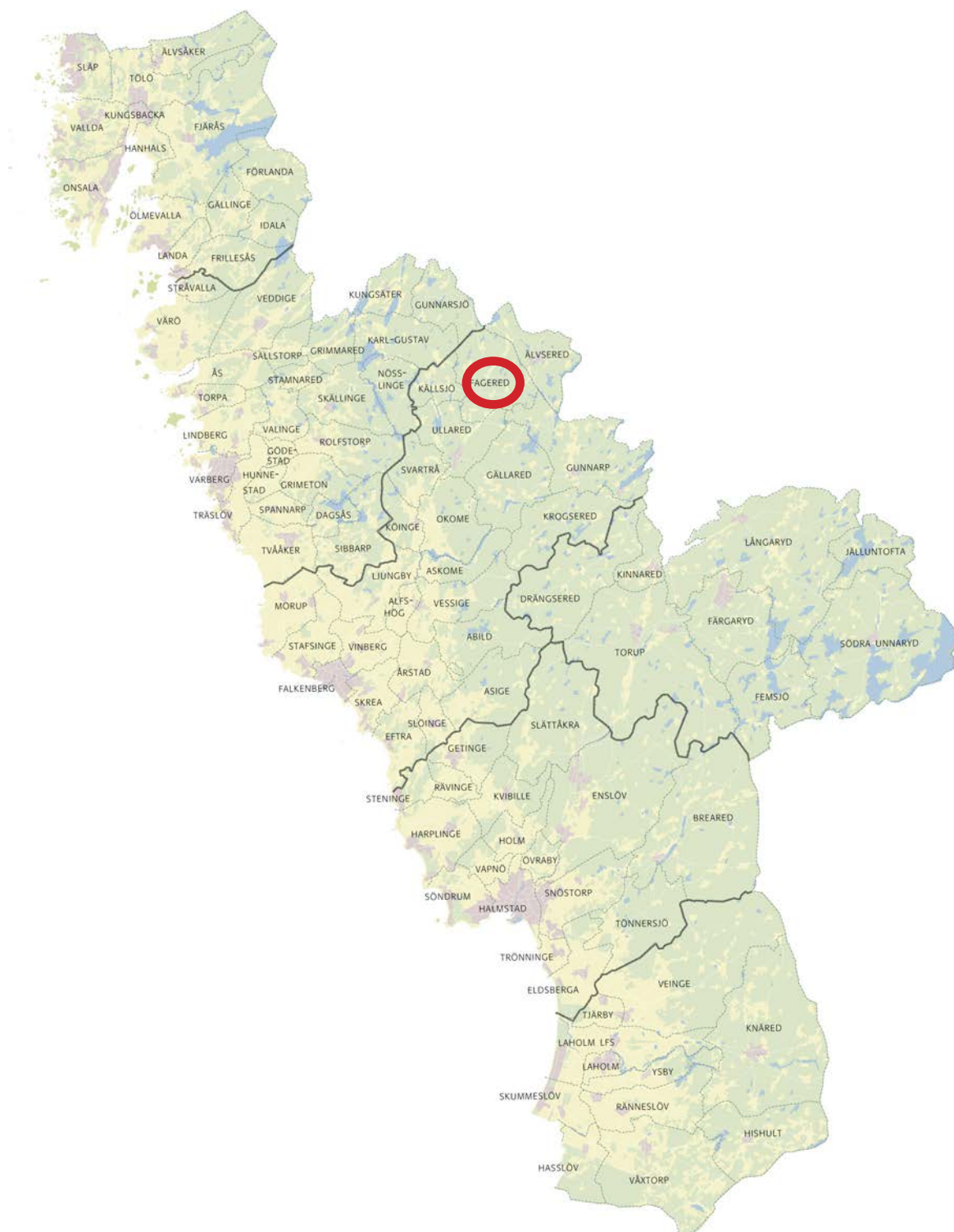
Britt-Marie Lennartsson

RAPPORT

Fagereds kyrkogård, Fagereds socken, Falkenbergs kommun

2018:41

OMSLAGSBILD 2018-72-27, Fagereds kyrkogård söder om kyrkan
FOTO Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland
TEXT Britt-Marie Lennartsson
DIARIENUMMER 2018-26

Innehåll

Inledning	4
Kyrkogårdens årsringar och kulturhistoriskt värde	5
Riktlinjer för hela kyrkogården	6
Riktlinjer för kulturgravar	7
Generella riktlinjer för övriga gravvårdar	8
Riktlinjer för värdefulla karaktärsområden	9
Uppdaterat urval, tabell	10
Uppdaterat urval karta	11

Årsringarna är ganska tydliga med äldre gravvårdar närmare kyrkan och enhetliga 1900-talsområden längre bort i söder.

Fagereds kyrkogård

Uppdatering av bevarandeplan

Rapport 2018:41

Inledning

På uppdrag av Falkenbergs pastorat har en uppdatering av urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar på Fagereds kyrkogård utförts under september-oktober 2018.

Bakgrunden till uppdateringen är att ett större antal gravvårdar har fått läggas ned efter att alla gravvårdar på kyrkogården har provtryckts för att säkerställa stabiliteten. I samband med detta har Falkenbergs pastorat önskat en ny urvalsmetod. Endast klass 1 gravar kan säkerställas när de gravrätten återfaller till upplåtaren, medan övriga inte får ett reellt skydd. Därför har antalet klass 1-gravar utökats. Då det bara finns en bevarandeklass kallas de här Kulturgravar.

Urvalet bygger på den vård- och underhållsplan som Acanthus, Arkitektur & kulturvård, tog fram 2016, med vissa tillägg.

För att säkerställa ett bevarande av kyrkogårdens karaktär har två enhetliga och sammanhållna miljöer pekats ut, här kallat värdefulla karaktärsområden. Rekommendationerna för dessa områden bör skrivas in i gravrättsavtal.

I övrigt bör Acanthus vård- och underhållsplan följas.

Bevarandeplanen är ett rådgivande underlag. Även ändringar som är i linje med en bevarandeplan kräver tillsänd från länsstyrelsen enligt Kulturmiljö lagen kapitel 4.

Kyrkogårdens årsringar och kulturhistoriskt värde

Fagered har haft en kyrka på denna plats sedan medeltiden. Den nuvarande kyrkan uppfördes år 1833 efter ritningar av arkitekt Per Axel Nyström. Det finns dock ytterst få spår av en kyrkogård äldre än 1800-talet förutom några mycket ålderdomliga stenvårdar från 1600-talet, vilka står samlade nordost om kyrkan.

Kyrkogården har under 1700- och 1800-talen haft en rektangulär form runt kyrkan. Eftersom kyrkan är placerad så långt norr ut på kyrkotomten finns nästan alla gravar på den södra sidan, samt ett fåtal på den östra sidan.

Kyrkogården utvidgades åt söder i slutet av 1800-talet och 1929. Därför finns de äldsta gravvårdarna närmast kyrkan i norr. Här finns många högresta vårdar, obelisker, bautastenar, smalstenar av

olika slag, höga stenkors mm från sent 1800- tidigt 1900-tal, vilka är att betrakta som kulturgravar. På kyrkogården finns relativt många gjutjärnskors, sex stycken. Det finns också en handfull stenhällar. På kyrkogården finns fem bevarade äldre gravar med naturstensarm och grusfyllnad, s.k. singelgravar varav två med staket. Även dessa är att betrakta som kulturgravar.

I den senast utvidgade delen är de äldsta från 1930-talet. Denna del karakteriseras därför av modernismens och efterkrigstidens långa låga rader av enhetliga stående stenvårdar. Här finns också en rad med gravar över människor från andra länder, vilka kan ha något med sanatoriet Lia att göra. Dessa gravvårdar är kulturgravar. Här finns också en lång rad med fina exempel på vårdar från 1950-talet. Denna rad är ett värdefullt karaktärsområde.

Öster om kyrkan står de äldsta gravvårdarna samlade.

Längs kyrkogårdens östra sida finns en allé av gamla höga träd.

Riktlinjer för hela kyrkogården

Följande har bedömts som väsentligt att bevara ur kulturhistorisk synpunkt. I förvaltningen och vid eventuella ändringar av begravningsplatsen som helhet ska särskild hänsyn tas till följande punkter:

- **Ändringar som förändrar kyrkogården kräver tillstånd enligt kulturmiljölagen kapitel 4. Ändringar bör därför föregås av samråd med länsstyrelsen.**
- Tillägg och ändringar i kyrkogårdsmiljön ska anpassas till kyrkogårdens karaktär, utseende, materialval och utformning.
- Inga befintliga gångar bör tas bort.
- Gångarnas beläggning med slitlager av grus ska så långt som möjligt bevaras.
- Äldre igenlagda gångar kan med fördel återskapas med grusbeläggning, för att återskapa kyrkogårdens plan och karaktär som annars kan uppfattas som svåröverskådlig. Förebilden bör då vara 1929 års uppmättningsritning.
- Kyrkogårdens entréer med grindstolpar

och smidesgrindar ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.

- Kyrkogården bör vara omgärdad av en trädkrans.
- En trädvårdsplan bör upprättas för att vård av befintliga träd samt ev återplantering av skadade eller borttagna träd.
- Trädvårdsplanen bör även omfatta de träd som står ute på kyrkogården, så som allén längs den östra sidan samt solitära björkar.
- Nedtagning av träd i trädkrans och allé kräver tillstånd från länsstyrelsen enligt kulturmiljölagen. Trädkransen kan även omfattas av det generella biotopskyddet. Vid nedtagning av träd bör man undersöka om det behövs dispens enligt miljöbalken.
- Kyrkogårdens murar ska bevaras och underhållas. En eventuell omläggning av muren ska ske med befintlig sten samt i ett utförande likt befintligt. Omläggning av murar ska föregås av samråd med länsstyrelsen.
- Den grav som omvandlats till askurnlund

bör bevaras och vårdas med traditionella material och metoder. Den del av obeliskens som tagits bort bör återföras, men textsidan kan vändas inåt.

- Alla omgärdningar som gjutjärns-, smidesjärns-, och buxbom samt stenramar ska bevaras, vårdas och underhållas med traditionella metoder.
- Vid vård och underhåll av samtliga gravvårdar ska material och teknik

Riktlinjer för kulturgravar

96 gravvårdar på Fagereds kyrkogård har bedömts som kulturgravar. När gravrätten för en kulturgrav tillfallit gravrättsupplåtaren ska följande riktlinjer följas:

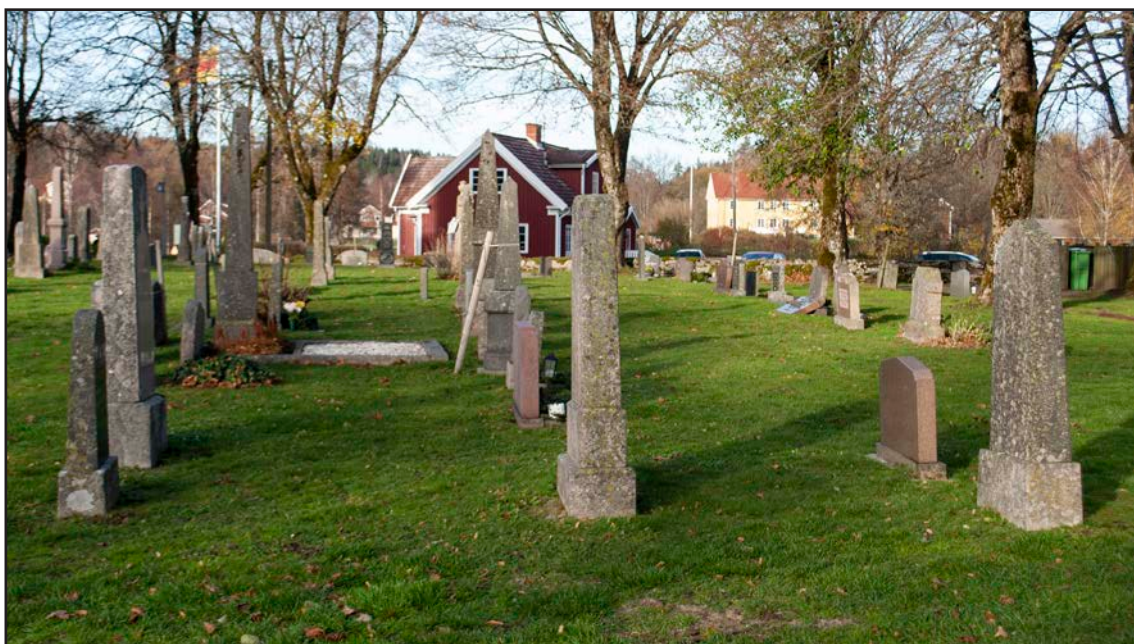
- Kulturgravar ska bevaras och vårdas på plats. De får inte återupplåtas eller återanvändas.
- Skadade vårdar ska lagas. Företrädevis anlitas konservator för att upprätta program för att åtgärda skadade äldre gravanordningar.

En av flera enklare mindre vårdar i den nya delen, över personer från andra länder, vilka kommit efter andra världskriget till Fagered.

Längs den västra sidan finns en mur, en trädkrans och flera kulturgravar.

I Fagered finns ett stort antal högresta smalstenar som är viktiga för karaktären.

anpassas till gravens befintliga utformning och material.

- Om man på något sätt vill ändra eller flytta en kulturgrav ska tillstånd sökas från länsstyrelsen.

Generella riktlinjer för övriga gravvårdar

- Om det är möjligt bör det strävas efter att bevara och återupplåta även de gravvårdar som inte är kulturgravar. Detta gäller framför allt äldre stenar från tiden före 1920. De kan eventuellt flyttas, men gärna inom sin tidszon för att ännu visa kvarterets eller kyrkogårdens årsring och historia.
- Det är bättre att lägga ned en sten, på ett ordnat och prydligt sätt, än att ta bort den och förstöra den.
- Om skäl för bevarande saknas kan dock gravvårdarna bortföras. Gränsen för vad som betraktas som kulturhistoriskt värdefullt flyttas ständigt framåt och inom ett tiotal år kan 1950–60-talens

gravvårdar betraktas som spår av äldre tiders gravvårdskultur som hotas av utplåning. Det är därför önskvärt att man så långt det är möjligt bevarar alla gravvårdar på sin ursprungliga plats.

- Vid omarbetning av befintlig gravvård bör man ta särskild hänsyn till gravvårdens utformning men även omgärdning, detaljer och dekor. Stenens inskription bör om möjligt bevaras t.ex. genom att stenen vänds eller att inskriptionen täcks med metallplatta med ny inskription.
- Vid förflyttning och omarbetning av en vård rekommenderas dokumentation genom fotografering. Genom fotona ska framgå stenens helhetsutseende, detaljer och text, samt placering på kyrkogården. Fotona bör sedan arkiveras då detta är av stort värde för den fortsatta samhällsforskningen och för enskilda släktforskare.
- När en befintlig gravplats ska kompletteras med nya vårdar t. ex. placeras i en befintlig stenram, bör den nya vården anpassas till

den äldre vården genom liknande material, bearbetningssätt, typsnitt och formspråk.

Riktlinjer för värdefulla karaktärsområden

Område med enhetliga gravar från 1950-talet

I den södra utvidgade delen av kyrkogården finns efterkrigstidens enhetliga vårdar i raka rader. I raden närmast den äldre delen av kyrkogården finns många fina exempel på vårdar i diabas från 1940-50-talen. Många av dessa saknar gravrättsinnehavare och står instabilt. Denna rad har avgränsats som värdefullt karaktärsområde så att den kan bevaras som årsring på kyrkogården, men även återupplåtas och återanvändas. Riktlinjer:

- Vårdar från tiden före 1960 bör bevaras men kan återupplåtas och återanvändas.
- Dekorativa inslag bör bevaras.
- Alla vårdar i miljön bör vara stående i sten, av samma karaktär som befintliga. Det är viktigt att de anpassas till de omkringliggande, för att inte karaktären på kvarteren ska förändras för mycket, d.v.s. bör vårdar vara slätslipade alternativt polerade med rektangulär form, .
- Oregelbundna naturstenar bör inte tillåtas.
- De stående vårdarna kan kompletteras med en liggande framför den stående.
- Stenramar kan tillåtas.
- Stenkantade rabatter kan tillåtas framför de enskilda gravvårdarna men växtlighet bör hålla låg höjd.
- Rygghäck kan planteras bakom gravraden. En sådan rygghäck bör vara klippt och i samma höjd som vårdarna.

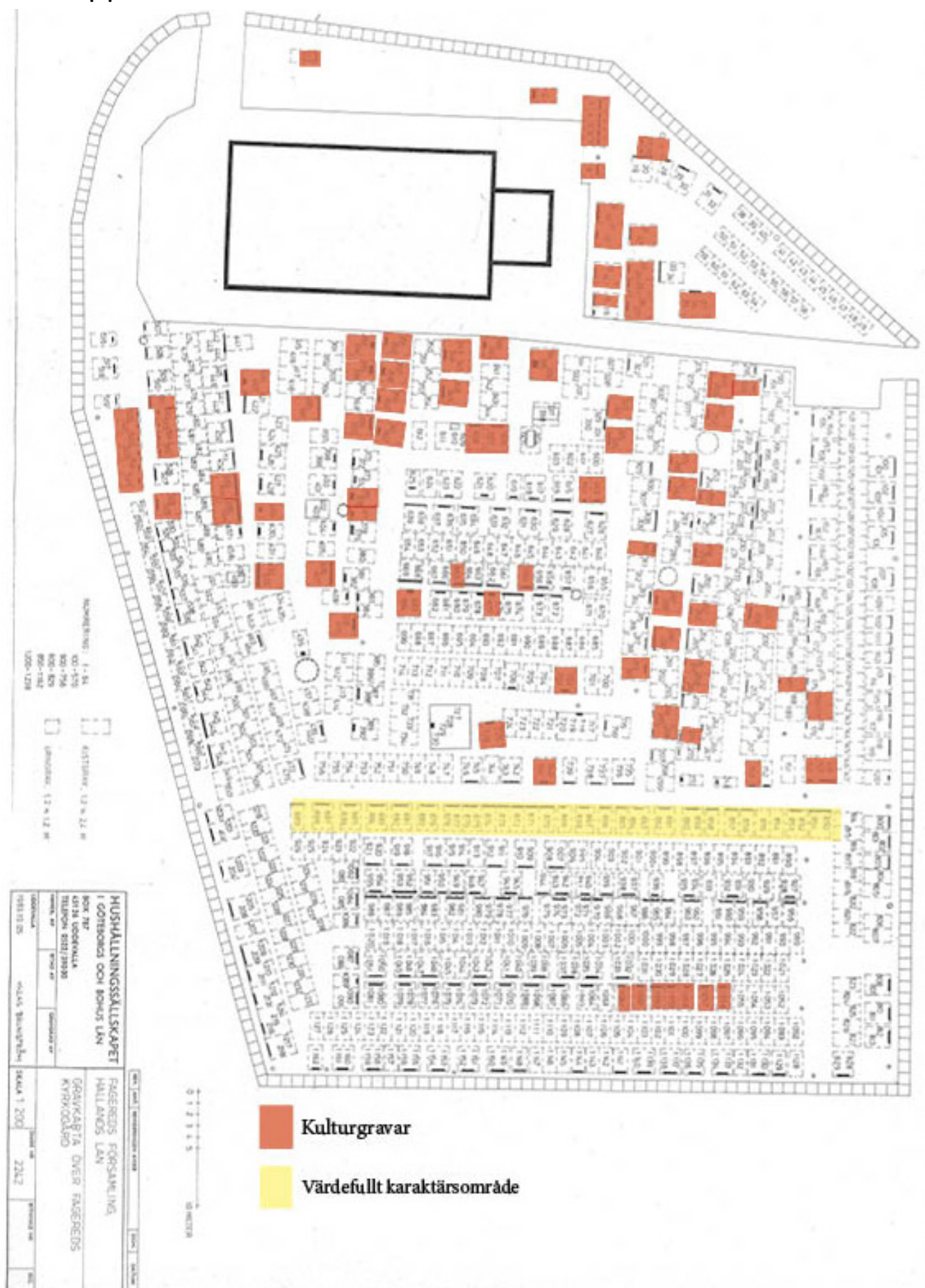

Det finns många fina exempel på vårdar från 1950-talet här. De flesta är i diabas med dekor inslipad, rektangulära eller lätt välvda ovankanter.

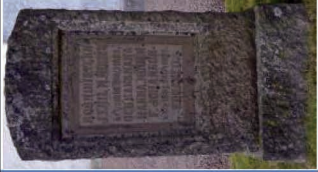
Stenarna uppvisar även många exempel på intressanta titlar, från en svunnen tid så som telefonisten och svenskamerikanen.

Uppdaterat urval karta

Kolumn3 Nr	Kolumn5 Beskrivning/Foto	Kolumn6 Inskription	Kolumn8 Kulturhistorisk motivering	Kolumn9 Kommentar	Kolumn10 Skadebeskrivning	Kolumn11 Åtgärdsförslag
1		Hilda Strand 15/4 1885 14/2 1917	Kvinnograv, vilket innan 1930 var relativt ovanligt. Graven har en avsides placering på kyrkogårdens norrsida.		Påväxt av lavar och mossor.	Rengörs enligt skötselråden.
2		HS Johansson 25/7 1900 21/10 1917 fr Halmstad	Avsides placering på kyrkogårdens norrsida. Exempel på enklare gravvård från 1910-talet.	I gravplatslistan står noteringen: gjuterifilare (yrke).	i gott skick	
3		Sanda Pettersson 14/8 1889 10/8 1922	Kvinnograv, vilket är relativt ovanligt innan 1930.		i gott skick, men har sjunkit ned lite i marken	stenen lyfts för att hamna något över marknivån
4			Troligtvis 1600-tal eller 1700-tal. Gravvården bör kvarstå som kulturgrav för att visa på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Gravvården är tidstypiskt utförd.		i gott skick	

5			Troligtvis 1600-tal eller 1700-tal. Visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Tidstypiskt utförd.		i gott skick	
6		Her afsomna er vndh vils borta hafelt som i Den 9 april IHS AO 1699	Gravvård från 1600-talets senare del. Visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Inskription IHS står för Jesus Hominus Salvator (Jesus människornas frälsare) Tidstypiskt utförd.		i gott skick	
7		IHS 1697 texten i cirkeln går ej att tyda	Gravvård från 1600-talets senare del. Visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Inskription IHS. Tidstypiskt utförd.		i gott skick	
8		Här hvilar stoffet af hustrun Börtas Johans dotter från hackar Född d. 5 nov 1808 död d 15 maj 1847	Gravvård från tidigt 1800-tal. Tidstypiskt utförd.		viss påväxt av alger och mossor	Rengörs enligt skötselråden.

9-10		Lantbrukaren karl J. Johansson 27/11 1834 26/10 1926 hustrun Karolina Johansson 12/9 1838 29/4 1924 fr. Högshult	Lokalhistoriskt intressant med yrkestitel i inskriftionen. Gravvården är tidstypiskt utförd.	önskemål fr förs	i gott skick, men en pelare något lös	förankring ses över
11-12		Kyrkoherden AP Eriksson Den 29 nov 1835 den 29 maj 1896	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde samt gör gravvården lokalhistoriskt intressant. Tidstypiskt utförd.		påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
13-14		Komministern O. Emil M. Modén 17/3 1846 18/3 1981 och hans maka Hanna Modén F. Johanson 3/8 1881 31/7 1921 Egnared	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant.		i gott skick	
15		Komministern Erik Westerlund 1840 – 1900	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde, värdefull på grund av ålder. Lokalhistoriskt intressant.		påväxt av lavar	Rengörs enligt skötselråden.
17		Å HR 1814 den 26 desember ... saliga af j... i Hårsared 66 år	Gravård från tidigt 1800-tal. Visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Tidstypiskt utförd.		viss påväxt och svårsläst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.

9-10		Lantbrukaren Karl J. Johansson 27/11 1834 26/10 1926 hustrun Karolina Johansson 12/9 1838 29/4 1924 fr. Höghult	Lokalhistoriskt intressant med yrkestitel i inskriftionen. Gravården är tidstypiskt utförd.	önskemål fr förs	i gott skick, men en pelare något lös	förankring ses över
11-12		Kyrkoherden AP Eriksson Den 29 nov 1835 den 29 maj 1896	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde samt gör gravården lokalhistoriskt intressant. Tidstypiskt utförd.		påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
13-14		Komministern O. Emil M. Modén 17/3 1846 18/3 1981 och hans maka Hanna Modén F. Johanson 3/8 1881 31/7 1921 Egnared	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant.		i gott skick	
15		Komministern Erik Westerlund 1840 – 1900	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde, värdefull på grund av ålder. Lokalhistoriskt intressant.		påväxt av lavar	Rengörs enligt skötselråden.
17		Å HR 1814 den 26 desember ... saliga af j... i Hårsared 66 år	Gravård från tidigt 1800-tal. Visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Tidstypiskt utförd.		viss påväxt och svåräst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.

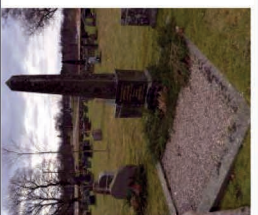
18		Uti djup frid vilar här BGD Hackarp född d. 5 oct 1764 död d. 14 juni 1835 jag vet att	Grawård från 1800-talets tidigare hälft. Visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats. Gravvården är tidstypiskt utförd.		viss påväxt och svårläst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.
21-22		Organisten PA Johansson 6/7 1852 2/7 1933 hustrun Anna Matilda 6/5 1850 27/5 1925	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde.		påväxt av alger	Rengörs enligt skötselråden.
23-24		Trotjänarinnan Hilda Andersson Halmstad 1875-1923 Saliga äro de döda	Yrkesinskriftionen ger ett socialhistorisk värde. Äldre kvinnograv vilket är relativt sällsynt.	önskemål fr förs	viss påväxt och svårläst	Rengörs enligt skötselråden.
25		Helge Gustavsson 1885-1922	Miljöskapande värde.		viss påväxt och instabil	Rengörs enligt skötselråden. Stenen förankras bättre.
26-27		Hemansägare HJ Johansson 27/2 1843 27/8 1922 Obbhult hustrun Jakobina Katarina Johansson 3/12 1840 5/12 1924	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Tidstypisk och viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.		påväxt av alger och lavar	Rengörs enligt skötselråden.

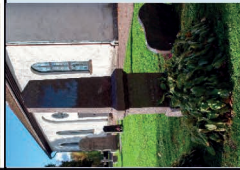
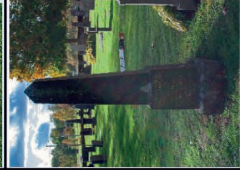
35-37		Andreas Johansson 1839- 1927 Anna Kristina 1844 -1931 sonsonen Inge 1912 1926 Havhult	Tidstypiskt utförd med fint arbetad och riklig dekor. Miljöskapande.			instabil sten	stenen stabiliseras/förankras
148-149		Hemmans-ägare Sven Karl Johansson 1870 1929 hustrun Anna Britta 1843 1938	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Tidstypisk och viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.	önskemål fr förs	några lösa delar i värden och skador efter frostsprängning, påväxt av alger		Rengörs enligt skötselråden. Åtgärdas med rostfria infästningar av de lösa delarna.
150		Handlanden Algot Carlsson 1874 21/9 1929	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.		påväxt av lavar och alger.		Rengörs enligt skötselråden.
153		Karl A Pettersson 1899 1928 Ålarp SV PS. No 349 V. 8	Gravvård från tidigt 1900-tal. Gravvården visar på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats.		överlag i gott skick, påväxt i mindre omfattning		Rengörs enligt skötselråden.
176		Tekla L. Bengtsson 1900-1933 fr. Lia	Dekor. Kvinnograv.		påväxt av lavar, står instabilt		Rengörs enligt skötselråden. Stenen förankras bättre.

187		Lärarinnan Emma Bengtsson 1876 1935 fr Fjärås	Kvinnograv. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Fin dekor - konstnärligt utförd. Exempel på mindre vård från 1930-talet.	önskemål fr förs	i gott skick	
207-208		Lantbrukare Anders J Johansson 26/3 1844 26/12 1923 Hustrun Anna Katarina 14/1 1850 23/3 1924 från Gärdesbacken	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Ovanlig/unik form.		påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
219		Emma Johansson 1863 1919 Bösteshult	Kvinnograv. Gravvård från tidigt 1900-tal. Fin dekor.		påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
249-250		Lantbrukaren Bengt Karl Svensson 1836 1916 Hustrun Anna Brita 1835 1929 Hårsared	Titel ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Relativt ovanlig gravplats med omgärning av naturstensram och grusytta.		påväxt av lavar och alger. En hömpelare fattas liksom sammanfogande järnstag mellan stenarna, även grunden är borta, rostiga grindgångjärn	Rengörs enligt skötselråden, inramningen återställs/återskapas, rostiga delar rengörs, rostskyddsbehandlas och målas med svart linoljefärg.

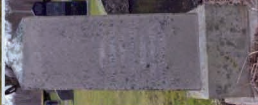
251-252		Lantbrukaren J.A. Karlsson f. 4/7 1860 D. 15/6 1942 Hustrun Albertina Carl Karlsson fr. Horsared f. 25/12 1863 D. 21/10 1916 Familjegrav.	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. Ovanlig dekor och urna.		i gott skick	
255		Augusta Johansson Hesslehult f. 24/8 1880 d. 6/4 1918	Kvinnograv från 1910-talet, tidstypisk fint arbetad dekor.	önskemål fr förs	i gott skick	
258-259		Minne öfver hemmansägaren A. J Andersson Ås 1843 1918 H. Hustrun Anna Johanna 1849 1927	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. Bautasten viktig för helhetsmiljön.	önskemål fr förs	påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
262-263		P. J Salomonsson 27/10 1848 28/6 1929 Hustrun Elionora Josefina Salomonsson 23/12 1845 19/10 1918 Hässlehult.	Grawård från tidigt 1900-tal. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. En av få obelisker, högrest och viktig för helhetsmiljön.		i gott skick	

266-267		Lars Bengtsson, Krogsered 3/12 1839 27/8 1906 Karolina. Född Olausdotter 22/3 1841	Gravvård från tidigt 1900-tal. Miljöskapande värde. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. En av få obelisker, högrest och viktig för helhetsmiljön.		instabil sten	förankras/stabiliseras
268		Hilda Kristina Johansson 12/12 1910 1/2 1919 Ruth Andrea Andersson 21/8 1912 14/6 2007 Kvighult	Kvinn- och barngrav. Gravvård från tidigt 1910-talet. Tidstypisk och fint arbetad dekor.		i gott skick	
269		Vår lilla Sigrd Krogsered 3/11 1917 22/2 1919	Barngrav. Gravvård från tidigt 1900-tal. Fint arbetad dekor med duva och olivkvist.	önskemål fr förs	påväxt i mindre omfattning	Rengörs enligt skötselråden.
271		Hemmasonen J.A Svensson 26/9 1871 6/6 1919 Fare	Lokalhistoriskt intressant. Miljöskapande värde. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.	önskemål fr förs	i gott skick	
279-280		Hemmansägaren L. J Bengtsson fr. Bösteshult N:o 22/12 1840 26/7 1883 h. Hustru Britta Bengtsson 27/3 1841 28/ 11 1915	Gravvård från 1880-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Tidstypiskt utformad.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.

281-282		Minne öfver J.A. Andersson Guarp 1858 1915 H. Maka Johanna Albertina 1863 1909	Gravvård från tidigt 1900-tal. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
287-288		Aron Johansson 1876-1907, Hustrun Hanna 1871-1917, dottern Elsa Sofia 1912-1915, Esphult	Exempel på liten vård från tidigt 1900-tal, tidstypisk, miljöskapande.		i gott skick	
289-290		Hemmansägaren Andreas Larsson 25/5 1835 2/3 1917 hustrun Anna Kristina 30/7 1839 29/12 1926 Fr. Grönabäck	Gravvård från tidigt 1900-tal. Titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Miljöskapande värde. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
294-295		Karl Aron Persson 6/4 1837 13/10 1913 Obbhult	Gravvård från tidigt 1900-tal. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. Gravvården bör kvarstå som kulturgrav för att visa på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
296		F.d. Kapten A P Nilsson Mörkstugan	Gravvård från tidigt 1900-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Tidstypiskt utformad med fint arbetad dekor.		i gott skick	

310		Hemmansdotter Amanda Bengtsson 16/1 1890 17/5 1913 från Ås	Kvinnograv. Gravvård från tidigt 1900-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Tidstypiskt utformad.		i gott skick	
319-320		Snickaren Andreas Johansson 1820-1900 Hustrun Anna Kristina 1823- 1914	Gravvård från tidigt 1900-tal. Titel ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.	önskemål fr förs	instabil sten	stabiliseras/förankras
323-324		f.d. Lantbrukaren Per Johan Kristiansson Ålarp 1831-1916 Hustrun Karolina 1838-1928	Gravvård från tidigt 1900-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Tidstypiskt utformad.		i gott skick	Rengörs enligt skötselråden.
325-326		Hemmansägaren L. A. Kristiansson 1838-1910 H. Måka Anna Maria 1846-1927, Anna Lovisa Larsson 1885-1970, Ålarp	Gravvård från tidigt 1900-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär. Tidstypiskt utformad.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
334-336		Lantbrukaren Joh. Aug. Johansson familj Graf. J.A Johansson Lysseback 1/8 1842 16/9 1894 hans hustru Anna 29/10 1847 21/3 1921 ps: 477v.6 Sonen Sven Adolf 22/3 1886 29/3 1901 ps.419	Obelisk från sent 1800-tal, en av flera på kyrkogården, tidstypisk, miljöskapande.		i gott skick	

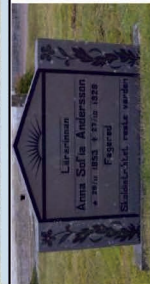
339-340		Från Slottet Alfida Anderson 1886-1905 1886 Carl Petter Hanson 1828	Gravvård från mitten av 1880-tal. Miljöskapande.		i gott skick	
345-347		Framsida: Här förvaras förgångliga delen Fagereds, Ullareds och Kjällsjö församlingars älskade lärare och kyrkans grundläggare prostén mm Carl Fredrik Fast född d. 2 februari 1771 död d. 15 jan 1847 och dess kära maka prostinna Sara C. Malmstedt född d. 17 aug 1783 död d. 5 aug 1849 samt deras enda dotter Hanna Josephina född d. 12 sept 1826 död d. 11 nov 1842. Baksida: O hvad med sorg i graven hvad kar.....Det är borta med dock här det är hos honom som evigt är Det första är förgånget ..jag gör allting ny Upp 21..	Gravvård från mitten av 1800-talet, en av de äldsta på kyrkogården, ålderdomligt och hanteringsmässigt framställt, unik, långa unika inskriptioner, titel, personhistoriskt och lokalhistoriskt intressant.	Text på båda sidor.	påväxt av lavar och alger, stenen skiktat sig och spricker, färgen i inskriptionerna bortvittrad	Rengörs enligt skötselråden. Stenkonservator kan kontaktas för råd om konsolidering. Inskriptioner fylls i.
348-349		Kyrkoherden Landersson född 16/3 1792 död 12/2 1864 Ps. 477 v. 8.	Gravvård från mitten av 1800-talet, utförd i nygotik, tidstypisk men den enda i sitt slag i Fagered, titel, personhistoriskt och lokalhistoriskt intressant.		påväxt i mindre omfattning	Rengörs enligt skötselråden.
355-356		Komministern BA. Törnblom 1801-1873	Gravvård från 1870-talet. Konstnärlig utformning som ger miljöskapande värde. Titel, person- och lokalhistoriskt intressant.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.

357-358		Kyrkoherden A. Rudbeck 1799-1872	Gravvård från 1870-talet. Konstnärlig utformning som ger miljöskapande värde. Titel, person- och lokalhistoriskt intressant.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
359-360		Här hvilat stoftet af DBS Havshult född d. 26/11 1769 död d. 27/6 1829 och deras kära maka MBD född d.19/4 1786 död d.6/27 1894	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1820-talet, en av de äldsta ute på kyrkogården.		påväxt och missfärgning, färgen i inskriptionerna bortvittrad	Rengörs enligt skötselråden, texten fylls i med ny färg.
361-362		Lantbrukaren Johannes Ivarsson i Lysseback 1794 24/12 1880 9/12 hustrun Annika Olsdotter f. 1804 12/12 1880 23/4	Gravvård från 1880-tal, miljöskapande. Titel, personhistoriskt och lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		påväxt, färgen i inskriptionerna bortvittrad	Rengörs enligt skötselråden, texten fylls i med ny färg.
363-364		Kommunismannen Ludvig Olen 3/7 1869- 7/7 1909 makan Torborg i Sellgren 14/9 1881-14/5 1968	Gravvård från sekelskiftet i en äldre stil, miljöskapande. Titel, personhistoriskt och lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		påväxt, färgen i inskriptionerna bortvittrad	Rengörs enligt skötselråden, texten fylls i med ny färg.
365-366		Alfred Karlssons familjegrav, Alfred Karlsson 1880-1931, Klara Karlsson 1874-1934, Dottern Rut Tidesjö 1920-2001	Gravvård från 1930-talet. Konstnärlig utformning som ger miljöskapande värde.		i gott skick	Rengörs enligt skötselråden.
369-370		Familjegrav J.A. Abrahamsson 1856-1931, hustrun Amanda 1863-1947, Grönabäck	Påkostad, stor gravvård från 1930-talet i tidstypisk stil med riklig och välgjord dekor.		påväxt av lavar	Rengörs enligt skötselråden.

373-374		Här förvaras stoftet af JBS no2 Höghult född 1807 död 6 feb 1840 den redliga Sofia sover blott har väckt af herren	Ålderdomligt och hantverksmässigt huggen stenvård från 1840-talet, en av de äldsta på kyrkogården.		påväxt av lavar och mossor	Rengörs enligt skötselråden.
375-376		Byggnästare Johs Andersson Lia 18 2/7 18 18 4/11 93 hustrun Anna Katr andersdr 18 22/2 13 18 4/11 92	Obelisk, en av flera på kyrkogården, tidstypisk, miljöskapande, från sent 1800-tal. Titel, personhistoriskt och lokalhistoriskt intressant.		påväxt av lavar och mossor	Rengörs enligt skötselråden.
395-396		Hemmansägaren Abraham Johansson 1830-1909, H. maka Anna Svensdotter 1815-1883, Fr Grönabäck	Miljöskapande, en av de äldre ute på kyrkogården, välgjord dekor.		i gott skick	
406-407		Hemmansägaren Otto Johansson Krogsered 1878 1932 hustrun Anna 1884 1956 Dottern Astrid 1929 2001	Gravvård från tidigt 1920-talet med stenram, en av få med stenramen kvar, miljöskapandevärde, titel.		i gott skick	
409-410		Anna Johanna Tobiasson 1855-1910 Dottern Alma Johansson 1892 1975	Gravvård från tidigt 1900-tal. Kvinnograv. Miljöskapande värde.	önskemål fr förs	i gott skick	
419-420		N. Caspersen Bösteshult No2 3/11 1808 29/11 1883 dav ps 33 v.20	Gravvård från sent 1800-tal, en av de äldre ute på kyrkogården, miljöskapande.		påväxt av alger	Rengörs enligt skötselråden.
429		Agda Karlsson 1910 1938	Kvinnograv från 1930-tal. Exempel på enklare gravvård.		i gott skick	

432-433		M.A. Salomonssons Hässlehurst Familjegrav.	Gravvård från tidigt 1900-tal. Miljöskapande värde. En av få med bevarad stenram		i gott skick	
453-454		C.J Johanssons familjegrav Bor	Gravvård från tidigt 1900-tal. Konstnärlig utformning endast två i sitt slag på kyrkogården (bredvid varandra). Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		i gott skick	
455-456		Johan Karlssons familjegrav Fare	Gravvård från tidigt 1900-tal. Konstnärlig utformning endast två i sitt slag på kyrkogården (bredvid varandra). Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		i gott skick	
509-510		Lantbrukaren Johannes Nilsson No 2 Fare 1854-1890, Hans maka Anna Britta Kaspersdotter 1830-1925, Dottern Johanna Kristina 1862-1883	Miljöskapande stor bautasten, tidstypisk, en av de äldre ute på kyrkogården, viktig årsring i kvartersdelen.		påväxt av lavar	Rengörs enligt skötselråden.
512		Anna Sewerina Johansdotter 1830/7 58 Torehult 1828/8 81 ps. 453 w.5	Kvinnograv, från sent 1800-tal. Ett av få gjutjärnskors på Fagereds kyrkogård, en typ som annars är mycket representativ för tiden.		viss påväxt av lavar, rost.	Borsta bort allt löst med stålborste, rostskyddsbehandling, måla med svart linoljefärg.
513		Minne öfver Johannes Larsson från Torehult 19/4 1825 27/10 1892	Sent 1800-tal. Ett av få gjutjärnskors på Fagereds kyrkogård, en typ som annars är mycket representativ för tiden.		viss påväxt av lavar, rost.	Borsta bort allt löst med stålborste, rostskyddsbehandling, måla med svart linoljefärg.

514		Minne öfver Anna Britta Bengtsdotter från Tore hult 2/1 1822 19/8 1891	Kvinnograv, från sent 1800-tal. Ett av få gjutjärnskors på Fagereds kyrkogård, en typ som annars är mycket representativ för tiden.		viss påväxt av lavar, rost.	Borsta bort allt löst med stålborste, rostskyddsbehandla, måla med svart linoljefärg.
515		Lars August Johansson 18 22/12 62 18 27/8 90 ps 491 v1	Grav från sent 1800-tal. Ett av få gjutjärnskors på Fagereds kyrkogård, en typ som annars är mycket representativ för tiden.		viss påväxt av lavar, rost.	Borsta bort allt löst med stålborste, rostskyddsbehandla, måla med svart linoljefärg.
517-518		Landtbrukaren Sven Carl Carlsson 1841-1920, Hustrun Josefina Carlsson Bäckarp 1841-1902, Sonen Carl Algot Svensson 1877-1892	Miljöskapande, tidstypisk, en av de äldre ute på kyrkogården, viktig årsring i kvartersdelen. Ovanlig stenart.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
520		Här vilar O.B.B.D född.. Död 1841 LRBS född 146 död 1847	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1800-talets mitt, en av de äldsta ute på kyrkogården.		påväxt och svåräst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.
521		Här vilar stoffet av LOS f. Öfre Fagered född d. 21/2 1778 död d. 2/3 1839 så jag dör om gud sja vara med eder.	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1830-talet, en av de äldsta ute på kyrkogården.		kraftig påväxt och svåräst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.
522		Här vilar stoffet Christ AND från Fagered född d. 7/4 1801 död d. 14/7 1847	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1800-talets mitt, en av de äldsta ute på kyrkogården.		kraftig påväxt och svåräst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.

523		Uti djup frid hvilar här OLS fr. öfvrå Fagered född 9/6 1811 död 8/9 1839	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1830-talet, en av de äldsta ute på kyrkogården.		kraftig påväxt och svårläst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.
524		Uti djup frid hvilar här JLCD fr. NO3 Bösthult född 28/3 1818 död 13/6 1844 en sörjande maka av kärlek reste stenen och ordnade grafven.	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1840-talet, en av de äldsta ute på kyrkogården.		kraftig påväxt och svårläst	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i.
525		Här hvilar OLBS född d. 1842 ALBO	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd stenvård från 1840-talet, en av de äldsta ute på kyrkogården.		kraftig påväxt och svårläst. Instabil	Rengörs enligt skötselråden. Texten fylls i. förankra för stabilisering
528-529		Kyrkoherden Johan Wettergren 1856-1921 och hans maka Maria f. Beckman 1864.1935 Pastorsbor reste vårdnen.	Grovård från 1920-30-tal. Konstnärlig utformning som ger miljöskapande värde.		påväxt av lavar och alger	Rengörs enligt skötselråden.
606-607		Folkskolläraren Johan Kalen 29/7 1865 16/6 1936 och hans maka Theres Boman 17/1 1877 27/1 1950	Estetiskt och annorlunda utformad grav från 1950-talet, yrkestitel, lokalhistoriskt intresse.		påväxt av lavar	Rengörs enligt skötselråden.
608		Lärarinnan Anna Sofia Andersson 28/11 1853 Fagered skoldistriktet reste vårdnen	Kvinnograv från 1920-talet, yrkestitel, tidstypisk med fint arbetad dekor. Lokalhistoriskt intressant.		gott skick.	

613-614		(Stenen:)Hemmansägare Nils Larsson från Lössebeck född d. 5 mars 1778 död d. 19 feb 1856 och hustrun Pernilla. Larsson född d. 17 sep 1787 död d. 11 april 1874 (Korset:) Johanna Salomonsdotter 18 4/7 62 Lysebeck 18 18/10 47	Två äldre vårdar på samma gravållats. Ålderdomligt handhuggen stenvård från 1850-talet hör till de äldsta på kyrkogården. Titel, lokalhistoriskt intressant. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. Ett av få gjutjärnskors på kyrkogården, kvinnograv, en av de äldsta.		påväxt av lavar. Stenen spricker och skiktat sig. Korset rostigt.	stenkonserverator kontakts för åtgärder på stenen. Korset borstas med stålborste, rostskyddsbehandlas, målas med svart linoljefärg.
660		Johan August Andersson 1847-1895	Gravård från sent 1800-tal. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär. Högre stenvård är miljöskapande.	önskemål fr förs	påväxt av lavar och alger. Instabil.	Rengörs enligt skötselråden. Förankras/stabiliseras.
665		Hustrun P. Gudmundsdotter Bösteshult No2 13/2 1825 15/4 1878	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.		påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
676-677		Andreas Johansson 29/5 1818 26/10 1898 Inga Lena Johansson 22/7 1826 10/4 1896 Bäckarp PS 221.	Gravård från sent 1800-tal. Högre obelisk, tidstypisk, miljöskapande.		påväxt av lavar. Spricka i obelisk.	Rengörs enligt skötselråden. Stenkonserverator kan kontaktas för råd om lagning av spricka för att undvika frostsprängning.
683-684		Hemmansägare Johannes Persson Tofta Familjegrav	Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Konstnärligt utformad. Viktig för kyrkogårdens historiska och estetiska karaktär.		påväxt av lavar och alger. Instabil.	Rengörs enligt skötselråden. Förankras/stabiliseras.

702-703		Lantbrukaren Salomon Nilsson 17/4 1839 6/4 1902 Lyseback H. Maka Inger Pernilla 8/2 1840 5/2 1927	Gravvård från tidigt 1900-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.		gott skick.	
725-726		Minne öfver Svenning Larsson 13/5 1833 6/7 1906 och hans maka maria Kristina 6/1 1832 1/12 1909 fr. Hårsared	Gravvård från tidigt 1900-tal. Uppgifter om titel, ger personhistoriskt värde. Lokalhistoriskt intressant. Viktig för kyrkogårdens historiska karaktär.		gott skick.	
740-741		Minne öfver Sven Johan Bengtsson 1827-1909 Hustrun Johanna Lena Kjellman 1838-1910	Gravvård från tidigt 1900-tal. Gravvården bör kvarstå som kulturgrav för att visa på kyrkogårdens långa kontinuitet som begravningsplats.		Påväxt av lavar och alger.	Rengörs enligt skötselråden.
1056		Valdemar Hurt *1915-10-05 +1947-03-16	En rad av liknande små enkla gravvårdar, över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet?		viss påväxt av alger	Rengörs enligt skötselråden.
1057		Heikki Kiprianof * 1927-12-24 +1948-02-13	En rad av liknande små enkla gravvårdar, över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet?		viss påväxt av alger och lavar	Rengörs enligt skötselråden.
1058		Ruuben Kuusk * 1913-12-15 + 1951-04-09	En rad av liknande små enkla gravvårdar, över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet?		viss påväxt av alger och lavar	Rengörs enligt skötselråden.

1059		Daniel Kun * 1927-10-25 + 1951-07-21	En rad av liknande små enkla gravvårdar, över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet? Denna har dessutom kompletterats med ett kors med text på annat språk.		viss påväxt av lavar och alger. Korset rostigt	Rengörs enligt skötselråden. Korset rengörs och rostskyddsbehandlas på lämpligt sätt.
1060		Josef Kabelka * 1906-09-10 + 1954-01-10 Maria Kabelka * 1912-02-14 + 1997-09-20	Ingår i en rad av gravvårdar över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet?		Gott skick	Rengörs enligt skötselråden.
1061		Franciszek Ranachowski * 1920-06-19 + 1955-12-07	Ingår i en rad av gravvårdar över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet?		Viss påväxt av alger.	Rengörs enligt skötselråden.
1062		Anna Olchowa * 1911-11-16 + 1969-02-07	Ingår i en rad av gravvårdar över personer med namn från andra länder - patienter på Liahemmet?		viss påväxt av alger.	Rengörs enligt skötselråden.

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se